

Til Kunnskapsdepartementet

fra Kristen Videregående skole Trøndelag

Trondheim, 14.02.14

Høringssvar om dispensasjonsbestemmelse i privatskoleloven

Kristen Videregående skole Trøndelag (KVT) har drøftet Kunnskapsdepartementets forslag om en midlertidig dispensasjonsbestemmelse i privatskoleloven. Her skal det i særlige tilfeller kunne gis godkjenning for private skoler som ikke oppfyller kravet til grunnlag i dagens privatskolelov, og som samtidig innfører nye prinsipper for godkjenning. KVT vil uttale følgende:

Generelt

KVT imøteser arbeidet med å få på plass en ny friskolelov til erstatning for dagens privatskolelov. Vi tror mye av grunnlaget i dagens lov er egnet for videreføring, og mener hovedfokus i en ny lov bør være å komme til livs de mange økonomiske og juridiske diskrimineringene som er innbakt og praktiseres overfor friskolene og dermed elever som velger annerledes.

KVT applauderer økt valgfrihet og respekt for mangfold som verdi. Likevel vil vi advare mot å lage et så stort hull i demningen at det blir lite troverdig når regjeringen samtidig ønsker å si at en vil å skape en bedre og mer attraktiv offentlig skole. KD sier selv at det de gjør ikke skal få negative konsekvenser for den offentlige skole. Store endringer på eiersiden, med kommersielle drivkrefter, kan oppleves uheldig for det totale tilbud, bl.a. mht forutsigbarhet og langsiktighet. Selv aksepterer vi at hovedtilbudet skal gis gjennom den offentlige skole. Friskolene skal være et nødvendig supplement og alternativ, og dermed også være til stimulans og ikke en trussel for den offentlige skole.

Prosess og helhetstenkning

KVT registrerer at KD har hast med å få til lovendringer, og vil minne om at også tidligere regjeringer har innført hastelover på dette område, med motsatt ideologisk fortegn, og møtte bred kritikk i Stortinget for fremgangsmåten. KVT ønsker en bærekraftig friskolelov som ikke endres ved hvert regjeringsskifte, og dermed skaper lite forutsigbarhet for eiere og elever. Forutsigbarhet kan oppnås ved å videreføre hovedprinsippene i dagens lov som hjemler menneskerettslige begrunnelser for å starte alternative skoler med offentlig finansiering. Vi vil her særlig trekke frem trosfrihet og foreldrerettstanken. Med dette som kjerne og en bredest mulig forankring i Stortinget, kan vi få den nødvendige langsiktighet og forutsigbarhet - og trolig mindre polarisering i skolepolitikken.

På denne bakgrunn hadde det vært en styrke med en mer helhetlig debatt og politisk forankring i et flertallskompromiss, i stedet for en hastverksbestemmelse som gir dispensasjoner på et helt nytt prinsipielt grunnlag (rettighet bare basert på innhold og kvalitet).

Departementets praksis kan begrense omfanget av nye skoler i dispensasjonsperioden, men med de foreslåtte meget generelle lovhjemler, vil det bli juridisk og politisk vanskelig å begrunne et nei på en slik måte at det ikke oppleves som forskjellsbehandling. En helhetlig debatt *før* en varig lovendring, vil også skape større forutsigbarhet for den type skoler KD nå vil ønske velkommen. Forsøk blir ofte

permanent, det er en kjent erfaring. Hovedhøringen på ny lov er jo likevel annonsert til kommende høst.

Fokus ved lovendring

Vi tror det skal være plass for noen flere friskoler. Men vårt fokus ved lovendring vil være å få fjernet økonomiske og juridiske diskrimineringer av friskolene, noe som i seg selv vil bidra til både tryggere skoledrift, flere voksne per elev og flere skoler. Vi kommer tilbake til dette i hovedhøringen til høsten. Vi vil allerede nå takke for en symbolsk viktig start og formidle at vi har forventninger til at vi får på plass et kapitaltilskudd/ husleietilskudd som monner, da forskjellene bare på dette område handler om flere millioner årlig, selv for en relativt liten skole. Det samme gjelder forskjellsbehandlingen ved at det er to tellinger ved private skoler og bare én ved offentlige skoler, som gir grunnlaget for tilskuddsatsen. Elevtilskuddet er jo den store jokeren for skolens økonomiske ryggrad.

KVT har forståelse for at dagens lov er for streng i forhold til å kunne utprøve skoletilbud som i dag ikke tillates. Dagens pedagogiske alternativ er for smale og praktiseres for strengt. Men det er en utfordring at en ikke går i motsatte grøft, slik at dette blir en brekkstang for å åpne fullstendig for store kommersielle selskaper som har finansielle muskler til å bli magneter i starten, men som over tid kan utkonkurrere de ideelle som tenker mer langsiktig. Monopollignende tilstander på eiersiden bidrar til det motsatte av mangfold. Det farligste av alt er om disse slipper til i en situasjon hvor friskolene fremdeles diskrimineres med millionbeløp årlig, og derfor ikke har krefter til å konkurrere likt med kommersielle interesser.

KVT håper regjeringen legger vekt på langsiktighet og verdien ved verdiforankrede skoler, som i dag kan dokumentere stor gjennomføringsgrad og trivsel for elevene, og som ikke har økonomiske motiver for å gå inn på skoleeiersiden. KVT støtter de signaler som er kommet om at ingen skal kunne ta ut overskudd. For friskolene har det alltid vært en selvfølge at eventuelt overskudd pløyes tilbake i skolevirksomheten til elevenes beste.

Oppsummert

KVT ser frem til en ny *friskolelov*, men ser med kritiske øyne på godkjenningskriterier som bare går på innhold og kvalitet, uten krav til formål, og ber om at rettigheter knyttet til religiøs og filosofisk overbevisning samt foreldrerett lovhjemles. En unntaksbestemmelse kan bli vanskelig å endre på. Derfor trenger vi en helhetlig debatt og et bredest mulig flertallsforlik om en ny friskolelov, mens hovedfokus er fjerning av dagens diskriminering – og dermed mer mangfold og reell valgfrihet for elevene.

Med vennlig hilsen

Jostein Brønstad, rektor

Odd Anders With, adm.leder